

Information till inblandade i VFU - Tillämpad apoteksfarmaci VT20

VFU kursen Tillämpad apoteksfarmaci har kursstart nästa vecka. Verksamhetsförlagd utbildning är till för att studenter ska få en möjlighet att lära i den verksamhet som de ska verka i och det är just denna verkliga situation som är central för kursens genomförande.

Just nu är verkligheten en svår lärmiljö på vissa platser och osäkerheten om vad och när olika saker händer. Skillnaderna mellan situationen på olika apotek är stor och planering är svårt. Vi vill därför med detta försöka ge förslag på lösningar i situationer som kan uppstå och uppmana alla, studenter, handledare mfl inblandade att vara så flexibla som möjligt och förstående för situationen som det går. Det är en unik lärmiljö just nu och i den kan vi försöka få ut det bästa som möjliga!

"Det vi upplever är en kontrollerad hysteri" – LäkemedelsVärlden

<https://www.lakemedelsvarlden.se/105328-2/>

Från apoteksbranschen:

"Apoteken vill flagga för att situationen ute på landets alla apotek är extrem. Vår förhoppning är att all praktik ska bli så bra som möjligt men vi behöver universitetens förståelse för att det under rådande omständigheter inte kommer att bli enhetligt på alla apotek. Vi kommer alla att ta vårt arbetsgivaransvar så gott vi kan och strävar efter att alla krav på praktik ska uppnås. Det kan dock uppstå situationer när viss handledning kan komma att behöva ske på distans och att praktikapotek kan tvingas stängas temporärt. För vissa praktikanter kan praktikperioden behöva inleds med teoretiska delar på distans.

Vi hoppas att få er förståelse för att apoteken befinner sig i en mycket pressad situation samtidigt som vi har ett mycket stort behov av farmaceuter.

Tankar runt VFU från universiteten

Kursen är en central kurs i utbildningen och viktigt för legitimationsansvaret. VFU ska enligt direktiv från universitetet genomföras som planerat om möjligt i verksamheten som den ska bedrivas i. Kursmålens uppfyllande är det viktiga så kursplanernas mål gäller fortfarande även om vi har måste se möjligheter i andra former än normalt.

Det är därför viktigt att vi kan hjälpas åt att genomföra kursen under våren. Här kommer några tankar om hur vi gemensamt kan hitta lösningar på problem som kan uppstå i dessa extraordinära tider. Detta för att erbjuda lite lösningar och flexibilitet då situationen troligen är mycket olika ute på olika apotek och att det kan svänga fort med sjukfrånvaro mm. I detta kommer *studenter* att vara tvungna att ta mer ansvar för eget lärande och vara flexibla, *handledare* försöka hitta tiden till handledning, *Kedjekontor* hjälpa till och stötta vid problem och erbjuda/stötta i interna frågor samt *universiteten* vara flexibla, stöttande och kreativa för att vi alla ska ta oss igenom denna unika situation. Om större förändringar händer ute på apoteken eller ni behöver stöd som studenter eller handledare så ta alltid en diskussion/avstämning med samordnare på kedjan och/eller kursansvarig så vi är insatta i vad som händer och kan stötta!

Grundläggande råd runt smittspridning/smittskydd

Utöver universitetets allmänna råd till medarbetare och studenter ang Covid-19 som du hittar på ditt universitets hemsida gäller därutöver även följande för medarbetare och studenter verksamma på apotek:

- Du är **skyldig att även ta del av regionens/arbetsgivares råd**, utöver universitetets, eftersom regionens/arbetsgivarens kan vara mer långtgående. Generella riktlinjer för apotek finns här <http://www.sverigesapoteksforening.se/wp-content/uploads/2020/03/S%C3%A5-h%C3%A4r-agerar-apoteken-f%C3%B6r-att-minska-smittspridning.pdf>

Ta också del av ditt lokala apoteks riktlinjer och för en diskussion med din handledare/chef

- Personer med symtom, även milda, måste begränsa kontakter där smitta riskerar att överföras, och för att skydda liv är det särskilt viktigt att studenter som arbetar eller praktiserar inom äldreomsorg och vård av äldre **inte går till arbetet eller praktiken om de får symtom på luftvägsinfektion, även mild sådan.**

Det är naturligtvis väldigt viktigt att ni följer ovanstående råd. Praktiken är ett obligatoriskt inslag i undervisningen så du, tillsammans med ditt praktikapotek planerar undervisningen så du ändå når kursmål.

Vad kan studenten göra?

Vad kan du som student göra för att få loss mer handledartid eller klara tider då inte handledning kan ges under normala former?

- Var väl förberedd och ha frågor till möten så de blir effektiva
- Var flexibel – det är en extraordinär tid du har hamnat i! Alla försöker dock så gott det går att lösa situationen och ge dig förutsättningar att lära även om det inte kanske kan ske på "det vanliga sättet" DU är i verkligheten nu och där är det mycket som händer!
- Försök lära genom att aktivt observera vad andra gör
- Jobba med att se lärmål i de aktiviteter du gör. Kanske kan du hitta lärandet i just arbetsuppgifterna även om det inte är självklart i första anblicken! Genom att delta i aktiviteter som görs på apoteket kommer du att lära dig saker om du är uppmärksam på det. Utmana dig själv!
- Var beredd på att det kanske kan bli förändringar och strul så utnyttja lugna perioder till ditt lärande!
- Kanske kan det vara OK att ta "arbete" som du ändå kan lära något av för att få loss tid för din handledare
- Håll dig uppdaterad på nyheter från universitet och din kedja ifall det skulle ske några förändringar.

Uppstår det problem som du som student vill diskutera så vänd dig i första hand till din handledare och kursansvarig på ditt universitet.

Aktiviteter för att stötta en student i en ev stressig miljö med svårt för handledning

Förslag på aktiviteter för ett apotek som behöver få lite respit i introduktionen:

- Skapa ett enkelt kit (på kedjenivå) från kedjan som introducerar rutiner, grundläggande regler och viss inläsning. Gärna i kombination med något/några distansseminarier/handledare på distans som de kan diskutera med och ett deltagande i uppgifter på apoteket som inte kräver så mycket introduktion.
- Ha en "distans"-handledare som de kan chatta med om det är fullt upp på apoteket. Detta kan arrangeras på kedjenivå, lokalt på apoteket och/eller av universiteten beroende på vilka behov och möjligheter som finns. Detta kan vara en möjlighet för handledare att arbeta hemifrån med distanshandledning om de är i karantän men friska!
- Se till att i början av kursen utforma en plan för vad studenten ska arbeta med under kursens gång. Detta underlättar för studenten att ta eget ansvar i sitt lärande. T.ex kan planen bygga på olika terapiområden i både recept och egenvård. Inom "Veckans terapiområde" jobbar studenten med både i varuplocket, under lästiden och lägger extra fokus för att ge råd om dessa produkter. På så sätt kan studentens produktkunskap vidgas samtidigt som studenten vet vad den ska fokusera på under veckan
- Förslag på uppgifter till studenterna som de kan lösa om det är fullt upp på apoteken. Dessa kan studenten ta tag i själv eller att handledare föreslår vad som är mest lämpligt på enskilda apoteket.
 - Vad är Corona/Covid-19 och hur kan jag informera om detta på ett bra sätt för patienter?
 - Observera apoteksmiljön
 - Var finns olika saker och varför?
 - Var hittar du bra informationsmiljö ute i egenvården?
 - Vad hör de som väntar?
 - Produkter i egenvården – vad finns och vad är skillnader? Hur skulle du ge råd runt dessa? Kombinerar rundvandring och läsa på i olika material som finns tillgängliga för kunder
 - Aktivera i varuhantering/kassahantering eller andra vanliga aktiviteter på apoteket - Här kan både studenter och handledare bidra till att tänka på vad som kan läras av olika aktiviteter och gör det till lärsituationer!
 - en sport att packa upp varor - Olika tema för olika dagar – packa upp och tänk till på råd, farmakoterapi, interaktioner eller liknande när du håller varan i handen
 - Vad passerar i kassan och hur kan du informera i denna speciella miljö?
 - Vad är det som säljs just nu och varför och till vilka typer av kunder?
 - Hitta bra material om hur människor agerar i krissituationer och hur det kan tacklas? Förbered ev något stödmaterial till personalen på apoteket
 - Läsa in rutiner och relatera dessa till situationer som du möter i vardagen – detta kan tillämpas på i stort sett alla aktiviteter på apoteket från varuplockning till receptexpedition och ger en förståelse för arbetssätt och bakomliggande orsaker till att det görs på det sätt det görs.

Uppstår det problem som du som handledare vill diskutera så prata i första hand med din chef och samordnare på din apotekskedja. Kursansvarig för din student kan också fungera som bollplank i pedagogiska frågor. Kontaktinformation hittar du på www.apoteksfarmaci.nu

Handledningsfrågor som kan uppstå

- **Om handledare sjukskrivs/frånvaro av annat skäl** – Det är då viktigt att hitta någon som kan ta hand om studenten, i första hand på egna apoteket och i andra ev med hjälp av distanshandledning och en lokal kontakt. Om detta rör sig om en kortare del av praktiken är det ok att en icke-utbildad handledare ”vikarierar” som handledare. Det är också viktigt att ordinarie handledare vidarebefordrar ev e-post utskick till ansvarig på apoteket så ingen information försvinner på vägen.
- **Om handledare lånas ut till annat apotek** – Här kan primärt studenten följa med handledare till andra apotek eller så kan en kontaktperson på ordinarie apotek utses som kan stötta studenten under handledares frånvaro om det är kortare perioder och handledare återkommer till apoteket med jämna intervall.
- **Om apoteket stänger** – Kan i första hand studenten erbjudas möjlighet att följa med handledare till annat apotek och fortsätta där. I andra hand kan studenten erbjudas praktik på ett annat apotek alternativt göra ett uppehåll i praktiken under stängningen (om tillfällig) och fortsätta efter.
- **Om studenten blir sjuk eller frånvaro på grund av karantän/vård av barn eller liknande** – bör i första hand en diskussion tas med handledare på apoteket för att försöka hitta en lösning med förlängning som kompenserar detta.
- **Om situationen på apoteket inte fungerar för praktik** – i första hand bör en diskussion tas lokalt om något stöd kan hjälpa upp i situationen, i andra hand kan en period med ”komprimerad lästid”/hemmastudier erbjudas studenten (upp till 5 arbetsdagar), i andra hand kan kedjan utreda om extra resurser kan tillskjutas apoteket under en period, i tredje hand kan ett avbrott diskuteras lokalt med en motsvarande förlängning som följd (upp till 2 arbetsveckor), och i sista hand kanske en omplacering av studenten kan vara ett alternativ.

Vi får alla försöka vara flexibla och hitta lösningar så rangordningarna på åtgärder är inte definitiva utan mer förslag på hur vi kan tänka.

***Uppstår det problem som innebär förändringar i placeringsapotek, ansvarig handledare eller förlängningar så diskutera med samordnare på din apotekskedja och kursansvarig.
Kontaktinformation hittar du på www.apoteksfarmaci.nu***